

by 101450030

เพลงปฏิพากย์ : วัฒนธรรมการดนตรี และภาพสะท้อนทางสังคมของชาวดำบลเขาทอง
อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

PATIPHAK SONGS : MUSIC CULTURE AND SOCIAL REFLECTIONS OF
THE PEOPLE AT KHAOTHONG SUBDISTRICT,
PHAYUHAHEREE DISTRICT, NAKHONSAWAN PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2540

รท
ก๒๕๒๗
๕๕๔๐

ชื่อวิทยานิพนธ์	เพลงปฏิพากย์ : วัฒนธรรมการดนตรีและภาพสะท้อนทางสังคมของชาวดำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
ผู้วิจัย	กฤษฎา แสงทอง
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	ลักขณา ดาวรัตน์หงษ์ อ.บ., ศศ.ม., Ph.D. โสพล ศิริไสย์ กศ.บ., ศศ.ม., M.A. ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ กศ.บ., ศศ.ม.
วันที่สำเร็จการศึกษา	2 พฤษภาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

เพลงปฏิพากย์ของชาวดำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ตามโอกาสของการเล่นเพลง คือ

1. เพลงปฏิพากย์ที่ร้องเล่นในเทศกาลสงกรานต์ ได้แก่ เพลงพืชมธุวาน, เพลงซำเข้ามะโลม และเพลงระบำบ้านไร่
2. เพลงปฏิพากย์ที่ร้องเล่นในงานรื่นเริงทั่วไป คือ เพลงฉ่อย
3. เพลงปฏิพากย์ที่ร้องเล่นเมื่อทำงานร่วมกัน ได้แก่ เพลงเดินกำรำเคียว, เพลงเกี่ยวข้าว และเพลงโกลกแป้ง

ในการศึกษานี้ได้ศึกษารายละเอียดของเพลงต่าง ๆ ข้างต้นในเรื่องขององค์ประกอบของเพลงพื้นบ้าน รวมทั้งได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงรูปแบบทางดนตรีของแต่ละเพลงไว้ในบทที่ 3 แนวการวิเคราะห์รูปแบบทางดนตรีพบว่ามีกลุ่มเสียงที่ใช้สร้างทำนองเพลงในแต่ละเพลงไม่มากนัก คือ ตั้งแต่ 3 เสียง ถึง 6 เสียง และในบางเพลงพบกลุ่มเสียง 5 เสียง ที่เรียกว่า กลุ่มเสียงเพนทาโทนิค อัตราจังหวะของเพลงเป็นจังหวะที่อิสระและคงที่ พื้นผิวเป็นพื้นผิวเดี่ยวที่มีการร้องสลับเป็นช่วง ๆ รูปแบบของเพลงปฏิพากย์ส่วนใหญ่เป็นเพลงท่อนเดียวซึ่งบางครั้งมีการร้องสลับและมีการร้องซ้ำเสียงหลาย ๆ เสียง

ผลการศึกษาในเรื่อง ภาพสะท้อนของเพลงปฏิพากย์ของชาวดำบลเขาทอง สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่มีอิทธิพลมาจากศาสนาพุทธ, ศาสนาพราหมณ์ และความเชื่อดั้งเดิม รวมทั้งสภาพชีวิต, การทำมาหากิน และค่านิยมต่าง ๆ บทบาทของเพลงได้เปลี่ยนไปจากเดิมโดยมีปัจจัยมาจาก

ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ เช่น เทคโนโลยีทางการเกษตร , เทคโนโลยีทางด้านอุตสาหกรรม, เทคโนโลยีทางการสื่อสารการบันเทิง, เทคโนโลยีทางการคมนาคม, การศึกษาที่สังคมไทยได้รับอิทธิพลความเจริญด้านต่าง ๆ มาจากตะวันตก รวมทั้งองค์ประกอบของเพลงพื้นบ้าน

บทบาทของเพลงในปัจจุบันจึงเปลี่ยนจาก สิ่งที่ศิลปินพื้นบ้านเจตนาสร้างสรรค์ให้เป็นสิ่งบันเทิงแก่ชีวิตมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม นำมาแสดงให้เห็นเพื่อการอนุรักษ์มากกว่าการเล่นเพื่อความสนุกสนาน เนื้อร้องส่วนใหญ่เป็นเพียงเนื้อความเดิมที่ได้เคยร้องเล่นกันในอดีตเป็นเนื้อความที่คงเหลือไว้จากความทรงจำของพ่อเพลง และแม่เพลงที่อยู่ในวัยชราแทบทั้งสิ้น นอกจากนี้การเล่นในปัจจุบันส่วนใหญ่มีเล่นเฉพาะโอกาสที่ได้รับเชิญไปแสดง ดังนั้นการสร้างสรรค์เพลงแทบจะไม่มี มีเพียงการจดจำของเก่ามาว่ากันเท่านั้น ที่นับวันผู้เป็นพ่อเพลง-แม่เพลง จะเหลือน้อยลงผู้สืบทอดก็มีจำนวนน้อยลงเช่นกัน จึงทำให้มองเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเพลงปฏิพักษ์ของชาวลำบองในอนาคตว่าเป็นเพียงวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน ที่บอกวิถีชีวิตเกี่ยวกับการละเล่นและสันตนาการของชาวลำบองในอดีตเท่านั้น

Thesis Title *Patiphak* Song : Music Culture and Social Reflections of the People at Khaothong Subdistrict, Phayuhakheree District, Nakhonsawan Province.

Name Krissana Saengthong

Degree Master of Arts. (Cultural studies)

Thesis Supervisory Committee

Lakana Daoratanahong B.A., M.A., Ph.D.
 Solot Sirisai B.A., M.A.(Linguistics) M.A.(Anthropology)
 Sakchai Hiranruk B.A. , M.A.

Date of Graduation 2 May B.E. 2540 (1997)

ABSTRACT

Patiphak songs of the people at Khaothong subdistrict, Phayuhakheree district, Nakhonsawan province can be divided into three groups according to the occasion of singing. The first group is *Patiphak* songs sung for *Songkran* festival such as *Pit-sa-than* song, *Cha-jaw-ma-lome* song and *Ra-bam-ban-rai* song. The second group is the songs for general entertainment such as *Choi* song, and the last group is songs for working such as *Ten-kam-ram-kiew* song, *Kiew-khaw* song and *Khlok-pang* song.

This research was about the details of these songs: folk song characteristics and musical styles. An analytical study of each song is in chapter 3 of this thesis. It showed that there were not many modes for the melody in each song, about 3 to 6 tones and also 5 tones (pentatonic mode) in some songs. The rhythm is independent and stable. It is the mono texture which is sung sequentially by two singers. Most *Patiphak* song styles have one stanza which sometimes is sung sequentially and repeatedly by using different sounds.

Patiphak song showed social reflections of the people at Khaothong subdistrict. They revealed influences of Buddhism, Brahma religion and old beliefs. They also showed life style and value systems. Roles of songs were changed by the growth of technology such as technologies of industries, entertainment and transportations. Moreover, western education and *Patiphak's* characteristics have important influences for change.

The role of *Patiphak* songs at the present time has changed from a kind of entertainment to a kind of Thai cultural heritage preservation. They keep most of the old words in the memories of veteran singers. Moreover, the singers presented these songs on special occasions, when invited. There was less new creation from the original version. At the present time, few male and female veteran singers are still alive. There are few inheritors of these ancient songs. The future change of *Patiphak* songs at Khaothong subdistrict will be that these songs will only represent folk songs revealing the old life style of entertainment of the people.